

MASARYKOVA UNIVERZITA PRÁVNICKÁ FAKULTA

PROJEKT „ZAMĚŠTNÁNÍM ČERSTVÝCH ABSOLVENTŮ DOKTORSKÉHO STUDIA K VĚDECKÉ EXCE
reg.č. CZ.1.07/2.3.00/30.0009, Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost

Správní trestání NV201K 3. 4. 2015

přednášející:
JUDr. Lukáš Potěšil, Ph.D.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

MASARYKOVA UNIVERZITA PRÁVNICKÁ FAKULTA

PROJEKT „ZAMĚSTNÁNÍM ČERSTVÝCH ABSOLVENTŮ DOKTORSKÉHO STUDIA K VĚDECKÉ EXCELENCI“
reg.č. CZ.1.07/2.3.00/30.0009, Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost

3. Správní delikty a soudní ochrana

- správní řízení
- Soudní ochrana a přezkum

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- Správní delikty řeší a projednává veřejná správa - procesní režim - **SPRÁVNÍ ŘÍZENÍ** (§ 9 spr. ř.)
- **Lex specialis - přestupkový zákon**
- **Lex generalis - správní řád**
- uplatnění řádných a mimořádných opravných prostředků ve správním řízení
- Zkrácené formy řízení - příkaz + bloková pokuta

Správní delikty - správní řízení

- Procesní úprava u přestupků, „skutečná“ subsidiarita správního řádu
- u jiných správních deliktů je „plná“ subsidiarita správního řádu (tj. nejsou procesní odchylky)
- Prekluzivní lhůty pro zánik odpovědnosti za správní delikt - § 41 s. ř. s. - neběží po dobu soudního řízení, **po dobu správního řízení ANO**
- *Návrhové* - přestupky, jinak zahájení řízení *ex offo*

Správní delikty - správní řízení

- **Legitimní očekávání** (§ 2 odst. 4 spr. ř.), odůvodnění kritérií pro uložení sankce v určité výši (aplikace **správního uvážení**)
- **Zákaz dvojího přičítání** (jednou jako znak skutkové podstaty a dále jako přitěžující okolnost)
- **Ekonomická hlediska** – zákaz likvidačních pokut, nicméně pokuta musí být negativním zásahem, aby plnila funkci
- RS NSS, sp. zn. 1 As 9/2008-133, č. 2092/2010 Sb. NSS „**Správní orgán ukládající pokutu za jiný správní delikt je povinen přihlédnout k osobním a majetkovým poměrům pachatele tehdy, pokud je podle osoby pachatele a výše pokuty, kterou lze uložit, zřejmé, že by pokuta mohla mít likvidační charakter, a to i v případech, kdy příslušný zákon osobní a majetkové poměry pachatele v taxativním výčtu hledisek rozhodných pro určení výše pokuty neuvádí.** Správní orgán vychází při zjišťování osobních a majetkových poměrů z údajů **doložených samotným účastníkem** řízení, případně z těch, které **vyplynuly** z dosavadního průběhu správního řízení či které si opatří samostatně bez součinnosti s účastníkem řízení. Nelze-li takto získat přesné informace, je správní orgán oprávněn stanovit je v nezbytném rozsahu **odhadem.**“

Správní delikty - správní řízení

- **Doručování** - zástupce v zahraničí/adresy pro doručování v zahraničí/trvalý pobyt na ohlašovně - obstrukce, požadavky na odůvodnění postupu, je-li podezření na obstrukci
- Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 5. 2011, č.j. 1 As 27/2011-81 „*správní orgány ... musí respektovat právo účastníka řízení na zastoupení. Jedině tehdy, pokud bude **spolehlivě doloženo**, že v daném konkrétním případě **došlo ke zneužití práva na zastoupení**, nemusí být takovému zastoupení přiznány účinky. Nutno zdůraznit, že takový postup je ryze výjimečný (ultima ratio); musí mu předcházet aktivita správního orgánu směřující ke zjištění, že právo na zastoupení bylo v individuálním případě skutečně zneužito, že účastník řízení de facto nemá v úmyslu být zastoupen a že zvolením svého zástupce sleduje jiné cíle (oddálit konec řízení, dosáhnout uplynutí prekluzivní lhůty apod.).“*

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

NSS, sp. zn. 6 As 13/2013

*Doručení náhradním způsobem (tzv. doručení fikcí dle § 24 odst. 1 správního řádu) nelze uznat za platné, jestliže již v průběhu správního řízení vznikly důvodné pochybnosti o možnostech adresáta na dosud užívané adrese zásilky přebírat a správní orgán se ani nepokusil ověřit v informačním systému evidence obyvatel, **zda evidovaná adresa trvalého pobytu nebyla změněna.***

Ohlašovna

Závěr č. 123 PS MV: Při splnění zákonem stanovených podmínek může nastat tzv. **fikce doručení** podle ustanovení § 24 odst. 1 správního řádu i při **doručování na adresu ohlašovny**. Fikce doručení nastane, pokud správní orgán **přijal oznámení** o neúspěšném doručení písemnosti, a zároveň **měl adresát možnost si písemnost v desetidenní lhůtě vyzvednout** na místě, kde byla písemnost uložena. Po uplynutí desetidenní lhůty od oznámení o neúspěšném doručení se bude **písemnost považovat za doručenou**.

NSS, sp. zn. 1 As 106/2013-44: Doručení písemnosti fikcí podle § 24 odst. 1 správního řádu není vyloučeno ani tehdy, pokud se doručuje na adresu trvalého pobytu adresáta, kterým je **adresa ohlašovny** [§ 2 písm. d) zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech]. Doručení fikcí však není možné v situaci, **kdy ohlašovna nepřebírá výzvy o uložení písemnosti** (§ 23 odst. 4 a 5 správního řádu). V takovémto případě správní orgán **ustanoví adresátovi opatrovníka** dle § 32 odst. 2 správního řádu

- **§ 46 odst. 1 spr. ř.** - v oznámení je třeba definovat skutek, právní kvalifikace může doznat změn, skutek je daný (shodně *Závěr č. 62 ze zasedání poradního sboru ministra vnitra ke správnímu řádu ze dne 26. 11. 2007*)
- **§ 36 - procesní práva**, výzva k seznámení s podklady a možnost se k nim vyjádřit, platí i pro řízení ve druhém stupni (je-li doplňován spisový materiál), právo navrhnout důkazy - odůvodnit jejich nepřijetí

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 11. 2009, čj. 5 As 29/2009-48, *Není na libovůli správního orgánu, jakým způsobem s návrhy účastníků na provedení důkazů naloží, neboť správní orgán sice není ve smyslu § 52 správního řádu povinen všechny důkazy navržené účastníky provést, pokud však některé z nich neprovede, musí v odůvodnění rozhodnutí uvést, proč se tak stalo. Správní orgán je oprávněn, ale i povinen odpovědně vážit, které důkazy je třeba provést, zda je potřebné stav dokazování doplnit a posuzovat důvodnost návrhů stran na doplnění dokazování. Zásada volného hodnocení důkazů neznamena, že by bylo rozhodujícímu orgánu dáno na výběr, které z provedených důkazů vyhodnotí a které nikoli a o které opře skutkové závěry a které opomene.*

Správní delikty - správní řízení

Volné hodnocení důkazů, nutno přihlížet k **okolnostem ve prospěch i v neprospěch** (§ 50 spr. ř.)

Rozhodnutí - **výroková část** - § 77 zákona o přestupcích musí být vykonatelné, srozumitelné, určité, jasné (pozor na „firmu“)

Podle usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 1. 2008, č.j. 2 As 34/2006-73, publikované pod č. 1546/2008 Sb. NSS „*Výrok rozhodnutí o jiném správním deliktu musí obsahovat popis skutku uvedením místa, času a způsobu spáchání, popřípadě i uvedením jiných skutečností, jichž je třeba k tomu, aby nemohl být zaměněn s jiným. Neuvede-li správní orgán takové náležitosti do výroku svého rozhodnutí, podstatně poruší ustanovení o řízení. Zjistí-li soud k námitce účastníka řízení existenci této vady, správní rozhodnutí z tohoto důvodu zruší.*“

Správní delikty - správní řízení

- Rozhodnutí - **odůvodnění** - přísné požadavky, zhodnocení, vyjádření, tzv. **přezkoumatelnost** \neq citace svědeckých výpovědí, listin, atd.
- **Zákaz reformace in peius** - výslovně v rámci řízení o odvolání uvedeno v zákoně o přestupcích a modifikovaně potom v 90 odst. 3 spr. ř.

Správní delikty a soudní ochrana

- čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod
- „každý má právo na to, aby jeho záležitost byla spravedlivě, veřejně a v přiměřené lhůtě projednána nezávislým a nestranným soudem, zřízeným zákonem, který rozhodne o jeho občanských právech nebo závazcích nebo o oprávněnosti jakéhokoli **trestního obvinění** proti němu.“.
- Výklad pojmu trestní obvinění - tzv. kritéria Engel
- (1) vnitrostátní kvalifikace deliktu, (2) charakter obvinění (deliktu) a (3) povaha a stupeň přísnosti sankce.

Správní delikty a soudní ochrana

- Čl. 36 odst. 2 Listiny základních práv a svobod
- „kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen rozhodnutím orgánu veřejné správy, může se **obrátit na soud**, aby přezkoumal zákonnost takového rozhodnutí, nestanoví-li zákon jinak. Z pravomoci soudu však nesmí být vyloučeno přezkoumávání rozhodnutí týkajících se základních práv a svobod podle Listiny.“
- Tzv. generální přezkumná klauzule

Správní delikty a soudní ochrana

- Soudní přezkum správních rozhodnutí ve věcech správního trestání se uskutečňuje **ve správním soudnictví** - soudnictví veřejného práva
- Zákon č. 150/2002 Sb. soudní řád správní (s. ř. s.)
- Soustava: krajské soudy (přestupky samosoudce * jinak senát) - Nejvyšší správní soud (mimořádný opravný prostředek - kasační stížnost)

Správní delikty a soudní ochrana

- **Subsidiarita** správního soudnictví § 5 s. ř. s.
- **Vázanost skutkovým a právním stavem** ke dni rozhodnutí správního orgánu § 75 odst. 1 s. ř. s.
- **Plná jurisdikce** správního soudnictví § 77 odst. 2 s. ř. s.
- **Moderační právo** soudu § 65 odst. 3 a § 78 odst. 2 s. ř. s.

Správní delikty a soudní ochrana

- **Subsidiarita** (následnost) správního soudnictví
- Projev systému brzd a vyvažování, přezkum výstupů moci výkonné (veřejné správy) ze strany moci soudní
- Kontrola správních rozhodnutí
- Nenahrazování veřejné správy moci soudní
- **Nejdříve je třeba vyčerpat prostředky ochrany, které nabízí sama veřejná správa (tzn. řádné opravné prostředky), teprve potom se lze se žalobou obrátit na správní soud**

Správní delikty a soudní ochrana

- Z § 75 odst. 1 s. ř. s. vyplývá, že soud má být **vázán skutkovým a právním stavem, který tu byl v době vydání rozhodnutí správního orgánu.**
- zákonnost napadeného rozhodnutí se přezkoumává podle právního stavu v době vydání rozhodnutí správního orgánu
- Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 6. 2005, č.j. 6 A 102/2001 - 59, publikovaný pod č. 690/2005 Sb. NSS „*soud při přezkoumání rozhodnutí není vázán ustanovením zákona, které k jeho návrhu Ústavní soud zrušil pro rozpor s Ústavou.*“

Správní delikty a soudní ochrana

- Uplatnění pravidla retroaktivity ve prospěch pachatele
- rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 6. 2008, č.j. 2 As 9/2008- 77, publikovaný pod č. 1684/2008 Sb. NSS. „povinnost soudu přihlédnout při posuzování zákonnosti napadeného správního rozhodnutí nejen k hmotněprávní úpravě deliktní odpovědnosti, která platila v době rozhodování správního orgánu, nýbrž i k úpravě, platné a účinné v době rozhodování soudu, je-li to pro pachatele příznivější.“

Správní delikty a soudní ochrana

- Požadavek **plné jurisdikce** vyjádřený v § 77 odst. 2 s. ř. s., spočívá v tom, že soud nepřezkoumává jen právní posouzení věci, ale i její skutkový stav .
- Soud není vázán skutkovými zjištěními a právními závěry správních orgánů

Správní delikty a soudní ochrana

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 3. 2007, č.j. 1 As 32/2006-99, publikovaný pod č. 1275/2007 Sb. NSS „§ 77 odst. 2 věty první s. ř. s. je faktickou transpozicí požadavku tzv. „**plné jurisdikce**“ ... Soud při svém rozhodování nesmí být omezen ve skutkových otázkách jen tím, co zde našel správní orgán, a to ani co do rozsahu provedených důkazů, ani jejich obsahu a hodnocení ... Soud tedy zcela samostatně a nezávisle hodnotí správnost a úplnost skutkových zjištění učiněných správním orgánem a zjistí-li přitom skutkové či (procesně) právní deficiency, může reagovat jednak tím, že uloží správnímu orgánu jejich **odstranění, nahrazení či doplnění, nebo tak učiní sám**. Soudem prováděné dokazování vždy musí směřovat výlučně k osvědčení skutkového stavu v době rozhodování správního orgánu; ke skutkovým novotám se zásadně nepřihlíží. V případech, kdy soud přistoupí k vlastnímu dokazování, **tedy opakuje důkazy provedené již předtím správním orgánem, nebo provede důkazy jím dosud neprovedené ...**“

Správní delikty a soudní ochrana

- **Moderační právo soudu**
- § 78 odst. 2 s. ř. s. „rozhoduje-li soud o žalobě proti rozhodnutí, jímž správní orgán uložil trest za správní delikt, může soud, nejsou-li důvody pro zrušení rozhodnutí ..., ale trest byl uložen ve **zjevně nepřiměřené výši**, upustit od něj nebo jej snížit v mezích zákonem dovolených, lze-li takové rozhodnutí učinit na základě skutkového stavu, z něhož vyšel správní orgán, a který soud případně vlastním dokazováním v nikoli zásadních směrech doplnil, a **navrhl-li takový postup žalobce v žalobě**.“.

„Desatero“ správního trestání

1. Každou pokutu **řádně odůvodníš** (i nízkou).
2. **Všemi kritérii zabývat** se budeš.
3. **Každé kritérium řádně vyhodnotíš**.
4. **Obecným pravdám** se vyhneš.
5. **Dvakrát nepříčteš**.
6. **Absorbovat** budeš.
7. **Přitížíš, ale i polehčíš**.
8. Výpadů se **vystříháš**.
9. **Ctít nadřizenou stolicí jakož i judikaturu** budeš.
10. Na pracnost **nereptáš**, a pokud, tak jen v duchu.

Zaměstnáním čerstvých absolventů doktorského studia k vědecké excelenci

reg.č. CZ.1.07/2.3.00/30.0009, Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost, Oblast podpory 2.3 Lidské zdroje ve výzkumu a vývoji

Děkuji za pozornost.

Tento materiál byl vytvořen jako výstup z projektu č. CZ.1.07/2.3.00/30.0009

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ